

e-ISSN: 2630-631X

Article Type

Research Article

Subject Area

Nature Environment

Vol: 8 Issue: 65

Year: 2022 November

Pp: 2108-2115

Arrival

26 September 2022

Published

30 November 2022

Article ID 65968

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.29228/smryj.65968>

How to Cite This

Article

Bozyurt, O. ve
Kelleboz, Y. (2022).
“Mersin İli Tarsus
İlçesinde Doğal Ortam
İnsan İlişkilerinde
Yaşanan Sorunlar”,
International Social
Mentality and
Researcher Thinkers
Journal, (Issn:2630-
631X) 8(65): 2108-
2115

Social Mentality And
Researcher Thinkers is
licensed under a
Creative Commons
Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Mersin İli Tarsus İlçesinde Doğal Ortam İnsan İlişkilerinde Yaşanan Sorunlar

Problems in the Relations Between Natural Environment and Human in Tarsus District of Mersin Province

Okan Bozyurt¹ Yunusemre Kelleboz²

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Coğrafya Bölümü, Afyon, Türkiye

² Öğretmen., MEB, Mersin, Türkiye

ÖZET

Çalışma sahası Akdeniz Bölgesi'nde Adana Bölümü'nde yer almaktadır. Saha 36° 43' 33. 8" – 37° 26' 06.8" kuzey enlemleri ile 35° 09' 30.5" – 34° 33' 12.5" doğu boylamları arasında bulunmaktadır. Araştırma sahasının kuzey kesimleri doğal ortam insan ilişkilerinde bazı olumsuzluklara yol açan, yüksek dağ zincirleri ile kaplanmıştır. Kuzeye doğru yükseltilerin artması başta iklim koşulları olmak üzere toprak tiplerinin tarım için uygun olmasına yol açmaktadır. Ayrıca kuzeyde karstik sahaların geniş alan kaplaması su tutma kapasitesini düşürerek tarımsal aktiviteler için olumsuz koşullara neden olmaktadır. Çalışma sahasında, ekonomik faaliyetler sahanın güney ve kuzeyinde farklılık göstermektedir. Sahanın güneyinde tarım, sanayi ve ticaret, kuzeyinde ise tarım, hayvancılık ve ormancılık, bazı alanlarda da yayla turizmi hâkim olarak yapılmaktadır. Çalışma sahasının güneyinde Çukurova'nın batı kesimini oluşturan Tarsus Ovası, Mersin'in en geniş ve en verimli tarım arazisi niteliğindedir. Bu kesimlerde tarım alanlarının büyük bölümünün sulanması, gübrelenmesi ve modern tekniklerin uygulanması sayesinde ürün miktarı artmaktadır. Bununla birlikte iklimin tarıma elverişli olması bu arazilerde her türlü tarımın yapılmasına imkân vermektedir. Çalışma sahasının güney kesimlerinde ulaşım, sanayi ve ticaret faaliyetleri gelişmiştir. Başta gıda ve tekstil olmak üzere birçok sanayi kuruluşu yer almaktadır. Karayolu, demiryolu ulaşım sistemleri ile hemen yanı başında bulunan Mersin Limanı sayesinde gelişmiş ulaşım ağına sahiptir. Sahanın kuzey kesimlerinde ise tarım, hayvancılık ve orman ürünlerine dayalı ekonomik faaliyetler söz konusudur. Ovalık arazilerde, turfanda sebze meyveler ve turuncgiller, kuzeydeki plato sahalarında ise tahıllarla, kış soğuklarına daha dayanıklı meyve ve sebze üretimi öne çıkmaktadır. Bunun yanında sahada zaman zaman meydana gelen taşkınlar özellikle ekili alanlar açısından bir tehdit oluşturmaktadır. Eğimli sahalarda aşırı hayvan otlatmaya bağlı olarak erozyon giderek ivme kazanmıştır. Bu da tarımı olumsuz etkileyen bir başka faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan Tarsus'a dışarıdan gelen göçler çarpık yapılaşmaya yol açarak arazinin yanlış kullanılmasına neden olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Arazi Kullanımı, Erozyon, Taşkın, Tarsus, Doğal Ortam

ABSTRACT

The study area is located in Adana in the Mediterranean Region. The site is located between 36° 43' 33. 8" – 37° 26' 06.8" northern latitudes and 35° 09' 30.5" – 34° 33' 12.5" east longitudes. The northern part of the research area are covered with high mountain chains which cause some negatives in human-nature relations. The increases in altitude towards the North causes climatic conditions especially and soil types to be unsuitable for agriculture. In addition, the wide coverage of karst areas in the North reduces the water holding capacity and causes negative conditions for agricultural activities. In the study area, economic activities differ in the south and north of the area. Agriculture, industry and commerce in the south of the site, agriculture, animal husbandry and forestry in the north, and plateau tourism in some areas are dominant. Tarsus Plain, which forms the western part of Çukurova in the south of the study area, is the largest and most productive agricultural land in Mersin. In these areas, the amount of crops increases thanks to the irrigation, fertilization and application of modern techniques in most of the agricultural land. However, the climate being suitable for agriculture allows all kinds of agriculture to be done in these lands. In the southern parts of the study area, transportation, industry and trade activities have developed. There are many industrial establishments, especially food and textile. It has a developed transportation network thanks to the highway, railway transportation systems and Mersin Port located right next to it. In additionIn the northern parts of the field, there are economic activities based on agriculture, animal husbandry and forest products. In the plains, early fruit and citrus fruits, and in the northern plateau areas, the production of fruits and vegetables that are more resistant to winter cold with cereals comes to the fore. In addition, the floods that occur from time to time in the field pose a threat especially in terms of cultivated areas. Erosion has gradually gained momentum due to excessive grazing on sloping fields. This is another factor that negatively affects agriculture. On the other hand, immigrations from outside to Tarsus led to unplanned construction and caused the misuse of the land.

Keywords: Land Use, Erosion, Flood, Tarsus, Nature Environment

GİRİŞ

Araştırma alanı jeolojik olarak incelendiğinde Paleozoyik-Mesozoyik yaşlı kayalar ve 3. Zamana ait olan Tersiyer ayrıca 4. Zaman olan Kuaterner'e ait formasyonlar tespit edilmiştir. Harita 1 e bakıldığında yükseltilerin güneyden kuzeye doğru kademeli olarak arttığı görülmektedir. Toros dağ kuşağı kuzeyde bir duvar gibi yükselirken güneyde daha çok ova ve kıyı gibi bazı morfolojik birimler göze çarpmaktadır. Ayrıca bazı karstik alanlar ve vadiler de alanda yer almaktadır.

İklim özelliklerine bakıldığında karakteristik Akdeniz İklimi alanda etkilidir. Fakat kuzeye doğru iklim giderek değişmekte karasal özellikler ön plana çıkmaktadır. Nitekim sıcaklık ve yağış rejimi açısından alanda kuzey ve güney arasında bariz farklılıklar görülmekte olup yağışın mevsimsel dağılışı açısından da güney kesimlerde tipik bir Akdeniz iklimi, buna karşılık kuzeyde ise Akdeniz dağ iklim kuşağı ve karasallığa doğru bir geçiş görülmektedir.

Araştırma alanı hidrografik olarak da zenginlik göstermektedir. Akarsu drenaj sistemi, yeraltı su potansiyeli ve göller kuzeyde bulunan yüksek dağ zincirlerinde ki kar örtüsü ve güneyde etkili olan Akdeniz İkliminden etkilenmektedir.

Araştırma sahasının kuzey ve güney kesimleri arasında farklı morfolojik birimlere ve iklim tiplerine sahip olması toprak yapısını da çeşitlendirmiştir. Ovada Tarsus Çayının etkisi ile oluşan alüvyal topraklar, kuzeyde yüksek kesimleri oluşturan dağlık ve plato sahalarında kolüvyal, kahverengi orman, kireçsiz kahverengi orman, kırmızı Akdeniz, kırmızı kahverengi Akdeniz, rendzina ve regosol topraklar yaygın olarak göze çarpmaktadır.

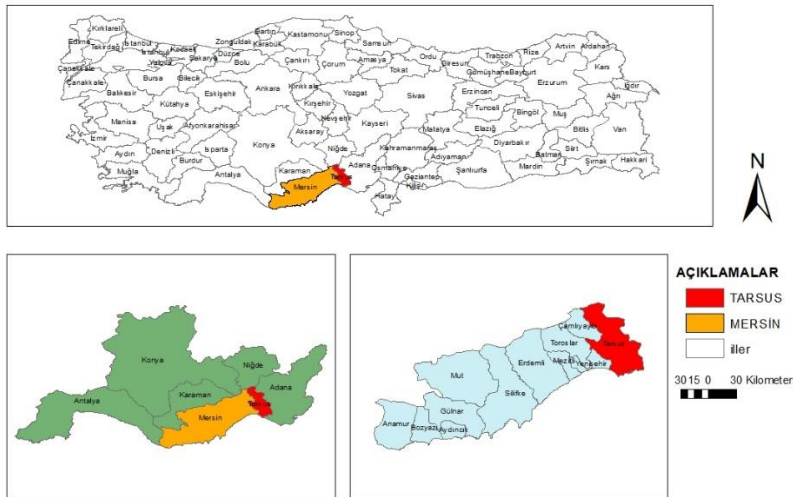
Bu farklılık vejetasyona da yansımıştır. Güneyde etkili olan Akdeniz ikliminin etkilerine bağlı olarak Akdeniz elemanları geniş bir dağılışı göstermektedir. Maki türleri ve karakteristik bir tür olan kızılçam alanda yayılışı göstermektedir. Bununla birlikte kuzeye doğru yükseltinin artması ile bitki türleri de değişiklik göstermekte sedir, göknar ve ardıç türleri ile karaçam türleri hakimiyet göstermektedir.

Araştırma alanında jeomorfolojik ve klimatolojik faktörler beşeri aktiviteleri derinden etkilemiştir. Akdeniz ikliminin etkilerinin bariz olarak görüldüğü güney bölümünde tarım bir gelişme gösterirken endüstriyel ve ticari faaliyetlerde önem kazanmıştır. Burada yer şekillerinin sağlamış olduğu uygunluk gözden kaçırılmamalıdır. Öte yandan kuzeyde ise topoğrafya daha hasin bir görünüm sergilemekte bu da ekonomik faaliyetlerin güney de ki faaliyetlerden farklılaşmasına yol açmıştır. Kuzey kesimlerde tarım daha kısıtlı olarak yapılırken hayvancılık ve yaylacılık faaliyetleri de ağırlık kazanmış durumdadır. Güney kesimde Tarsus ovası arazi sınıflandırma kriterlerine göre 1. Sınıf arazi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da tarım için çok elverişli ve geniş imkanlar sunmakta olup ürün çeşitliliğini artırmıştır. Kuzey ve güney kesimlerde yapılan tarımsal faaliyetler arasında bazı farklar mevcuttur. Güneyde daha ziyade ekili tarım yani meyve tarımı ve turuncgiller, kuzeydeki alanlarda ise hububat ve kış soğuklarına daha dayanıklı meyve ve sebze üretimi öne çıkmaktadır.

ARAŞTIRMA SAHASININ YERİ, SINIRLARI VE BAŞLICA COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

“Çalışma sahası Akdeniz Bölgesi’nde Adana Bölümü’nde yer almaktadır (Harita 1.). Saha 36° 43' 33. 8" – 37° 26' 06.8" kuzey enlemleri ile 35° 09' 30.5" – 34° 33' 12.5" doğu boylamları arasında bulunmaktadır. Çalışma sahası yükselti olarak en güneyi Akdeniz kıyısında 0 m. ile kuzey kesimlerinde yer alan 3000 metrenin üzerinde yükseltileri arasında değişiklik göstermektedir.”

TARSUS LOKASYON HARİTASI

Harita 1: Tarsus Lokasyon Haritası

Araştırma alanı ağırlıklı olarak Tarsus ilçesinin sınırlarında yer almaktadır. Tarsus ilçesi, batıda Mersin il merkezindeki Akdeniz ilçesi, kuzeybatısında Mersin’in Çamlıyayla ilçesi, doğuda Adana ili, kuzeydoğusunda Adana’nın Pozantı ve Karaisalı ilçeleri, kuzeyde Niğde iline bağlı Ulukışla ilçesi, güneyde ise Akdeniz ile çevrilidir (Harita 1).

ARAŞTIRMANIN AMACI

Mersin İli Tarsus İlçesi Yakın Çevresinde Doğal Ortam Özellikleri ve İnsan İlişkileri” adlı

çalışmanın amacı, sahada yaşanan fiziki ve beşeri coğrafya özelliklerini belirlemek, bunların karşılıklı etkileşimlerini, saha içerisindeki dağılımlarını, neden-sonuç ilişkilerini, doğal ortamı etkileyen ve doğal

ortamdan etkilenen insan ve faaliyetleri, var olan fiziki özelliklerden daha verimli bir şekilde nasıl kullanılması gerektiği, arazi kullanımı durumunda yapılan yanlışlıklar var ise bunlara coğrafi perspektif içerisinde çözüm ve önerilerin getirilmesi gerektiği çalışmanın amaçlarını oluşturmaktadır. Çalışma, sahanın yoğun bir şekilde göç alması, verimli tarım arazileri üzerinde gerek barınma gerekse sanayi faaliyetleri için yapılaşmaya açılması, sahanın var olan turizm potansiyelinin açığa çıkarılamaması gibi saha da var olan potansiyelin verimli ve sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasını amaçlamaktadır.

MATERYAL VE METOT

Çalışma sahasında Doğal ortam ve İnsan İlişkileri ve yaşanan bazı sorunlar ele alınmıştır. Bu bağlamda çalışma sahası ve ele alınan konular ile ilgili yayınlanmış tezler, makaleler, bildiriler ve kitaplar olmak üzere geniş bir literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı baz alınarak Arazi kabiliyet haritası ve Arazi kullanım haritaları ArcGIS programının 10.5 sürümü ve Google Earth pro kullanılarak sayısallaştırılıp çizilmiştir. Buna ek olarak yine ArcGIS programının 10.5 sürümü ile Mersin ili Tarsus İlçesinin Lokasyon haritası hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın en önemli kısmını oluşturan arazi gözlemleri detaylı bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Yöre halkı ile görüşmeler sağlanmış olup, alanda yapılan beşeri aktiviteler ayrıntılı olarak gözlemlenmiştir.

TARSUS İLÇESİNİN DOĞAL ORTAM ÖZELLİKLERİ ile İNSAN İLİŞKİLERİ

Fiziki şartlar insanları şekillendirdiği gibi faaliyetlerini de şekillendirmektedir. İnsanoğlu tarih boyunca yaşadığı mekandan asla soyutlanamamıştır. Sanayi devriminden önce toplumlar ağırlıklı olarak kırsal bölgelerde yaşıyorlardı. Nüfus yoğunluğunun az olması, Şehirleşme kavramının özellikle de çarpık şehirleşme kavramının henüz belirgin olmadığı dönemlerde insanlar araziye deyim yerindeyse daha doğru bir şekilde kullanıyorlardı. Fakat sanayileşme ile birlikte artan köyden kente göç olgusu çarpık şehirleşme ve daha önceden tarımsal etkinlik olarak değerlendirilen ova gibi verimli araziler yapılaşmaya kurban gitmeye başlamıştır. Böylece arazinin yanlış kullanımı gündeme gelmeye başlamıştır. Bunun bariz örneklerinden biri de Mersin’ in Tarsus ilçesi örneğidir.

“Bu durum ülke ekonomisi bakımından da büyük kayıp, aynı zamanda stratejik bir planlama hatasıdır. Şehir ve bölge planlamasında araziye en verimli bir şekilde kullanabilmek için etüt yapılmalıdır” (Özdemir ve Kardoğan, 1996). “Doğal ortam insan ilişkilerini derinliğine vakıf formasyonla yetiştirilen "coğrafyacı" lar bu analizi yaparak, farklı amaçlara yönelik en uygun alanları tespit ederek sağlıklı arazi planlaması yapabilir (Özdemir ve Kardoğan, 1996).”

“Günümüzde nüfusun hızlı artışına paralel olarak doğal ortam da bozulmaktadır” (Özdemir ve Sunkar, 2005).

“Araştırma alanında 1.990.590 da alan genel arazi varlığı olarak tanımlanmaktadır. Arazi varlığının %51’i tarım arazisi, %28’inde orman, %18’i tarıma elverişsiz alan, %2’si çayır-mera ve %1’i ise tarımsal üretime elverişli ancak kullanılmayan alan olarak tanımlanmaktadır. Araştırma sahasının güneyinde yer alan Akdeniz kıyılarında geniş mera alanları göze çarpmaktadır. Bu arada Tarsus çayı Seyhan nehri arasında ki geniş alanda mera görünümü bir bataklık alan göze çarpmaktadır. Araştırma sahasında yaşayan halk dalyan olarak isimlendirdikleri sahada küçük göletler, su birikintileri bulunmaktadır. Bu arazide hayvancılık yapılmakta aynı zamanda tarımsal üretimde yapılmaktadır. Tarımda makineleşmenin giderek artması ve teknolojik değişimlerin yaşanması sonucu sahada çayır mera ve alüvyal sahalar tarım arazisi olarak değerlendirilmektedir.

Çalışma sahasında, kuzeyde Tarsus İlçe merkezi, doğuda Adana il sınırı, batıda Mersin’in Akdeniz ilçesi sınırları arasında kalan kesimde ise Çukurova’nın devamı niteliğinde olan Tarsus (Berdan) Delta Ovası bulunmaktadır. Tarsus Ovası, Tarsus (Berdan) Çayının taşıdığı alüvyonlarla kaplanmış durumdadır. Bu verimli arazide, intansif yöntemlerle sulu tarım yapılmaktadır. Sahada yaşanan iklim koşulları sayesinde yılda birden fazla hatta bazı yerlerde üç ürün dahi hasat edilmektedir.

Tarsus İlçe merkezinin hemen kuzeyinden başlayan ve kuzeyde Beylice, Çokak, Aliveyli, Karakütük, Meşelik mahallelerine kadar devam eden geniş saha plato yüzeyini oluşturmakta, bu sahada zeytin, bağ, bahçe ve çeşitli meyve tarımı ile birlikte kuru tarım da yapılmakta olup ayrıca bu sahada fundalık alan da geniş yer tutmaktadır.

Çalışma sahasının kuzeyine doğru çıkıldıkça, yükselti artmakta ve dağlık araziler geniş yer tutmaktadır. Orta Torosların kolu olan Bolkar Dağları üzerinde sahanın toplam arazi varlığının %28’ini oluşturan orman varlığının önemli bir kısmını barındırmaktadır. Yörede, Olukkoyağı, Yaylaçukuru, Keşli, Gülek, Boğazpınar gibi kırsal mahallelerinde dar alanlarda kuru tarım yapılmaktadır. Bu sahada orman üst sınırının üzerinde çayır ve çiplak kayalık arazileri bulunmaktadır.

Amaç dışı Tarım Arazilerinin Değerlendirilmesi

Sahada verimli tarım toprakları genellikle sahanın güneyinde oldukça geniş bir alan kaplamakta buna karşılık sahanın en güneyinde zaman zaman bataklık alanlarına da rastlanılmaktadır. Bu alan Tarsus Ovasını şekillendirmiştir. Tarsus ilçe merkez bu ova üzerine kurulmuştur. Tarsus'un aşırı derecede dış göçe maruz kalması çarpık yapılaşmayı gündeme getirmiştir. Adana-Mersin karayolu (D400) Tarsus ilçesini doğu-batı istikametinde ikiye bölmüş olup bu karayolunun çevresinde I. ve II. sınıf araziler geniş yer kaplamaktadır. Bu araziler üzerinde konut alanları ve tali yollar göze çarpmaktadır. Bu yol üzerinde Adana-Mersin arasında eskiden beri sanayi tesisleri, depolama alanları, fabrikalar ile çeşitli üretim tesisleri yer almaktadır.

Araştırma sahasında 3. Sınıf arazilerde mevcuttur. Bu tip arazilerde kötü drenaj yüzünden tabanda su birikintileri görülebilir. Orta derecede eğimli, erozyona karşı önlem alınması gerekli, tarımsal değeri düşük ürünlerin yetiştirildiği arazilerdir. Bu tür araziler genellikle çayır ve mera arazisi olarak kullanılırlar. Bu tür arazilerde toprağa organik madde katkısı ile kültür bitkileri yetiştirilebilir (TATAR, 2016).

Tarımsal üretimde verimin artırılması devamlı olarak sulama, gübreleme, ilaçlama yapılmasına bağlı olmakta fakat ne yazık ki tüm yıl boyunca ürün alınmaya çalışılan bu verimli topraklar aşırı kimyasal kullanımı ve sulama yapılmasında dolayı verimsizleşmekte olup tarımsal üretimde kullanılan sera naylonları, ilaç kutuları gibi atıklar çevre kirliliğine yol açmaktadır .

Bir diğer önemli sorun ise Tarsus Ovasında kamu alanında yapılan yatırımların verimli tarım arazileri üzerine yapılmasıdır. Örnek olarak Karsavran Mahallesiinde inşaatı devam eden Çukurova Bölgesel Havalimanı ve Alifakı Mahallesiine yapılan Tarsus Açık Ceza İnfaz Kurumudur, (Foto 1).

Foto 1: Alifakı Mahallesiinde tarım arazilerine inşa edilen Tarsus Ceza ve İnfaz Kurumu binaları

Taşkınlar

Taşkınlar araştırma sahası için ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Akdeniz ikliminden dolayı en yağışlı mevsim kışdır. Akdeniz kökenli aşırı nem yüklü maritim hava kütleleri özellikle aralık ayında yöreye aşırı yağışlar bırakmakta bu durum nehir yataklarında zaman zaman taşkınlara sebep olmakta ve bu da tarımsal etkinliklere ciddi zarar vermektedir (Foto 2).

Foto 2: Kulak Mahallesi mevkiinde aşırı yağışlar sonucunda sular altında kalan sera ve tarım alanları

Yetersiz Su Kaynakları

Sahanın kuzeyinde karstik yapı geniş yer kaplamaktadır. Kuru tarım bu alanlarda yaygındır. Ayrıca nadaslı kuru tarımda başvurulan yöntemler arasındadır. Alanın bu bölümlerinde tarımın yerini hayvancılık özellikle de keçi yetiştiriciliği almıştır.

Erozyon

Eğimli sahalarda toprağın yamaçtan aşağıya doğru taşınması ile yamaçlar toprak tabakasından giderek yoksunlaşmaktadır. Bu alanlarda tarımın yapılması için sahanın taraçalandırılma yapılması gerekir. Saha da aşırı hayvan otlatma o kesimde bitki örtüsünü tahrip etmek de bu da erozyonu tetiklemektedir. Çözüm olarak ise yörede dikili tarım (zeytin, bağ, bahçe) sunulabilir. Erozyon eğimin %15 üzerinde olan sahalarda bariz olarak ortaya çıkmaktadır, (Foto 3).

Foto 3: Taşobası mevkiinde erozyonu önleme amaçlı yamaçlara yapılan taraçalar

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma alanı jeolojik olarak incelendiğinde Paleozoyik-Mesozoyik yaşlı kayalar ile Tersiyer ve Kuvaterner e ait formasyonlar tespit edilmiştir

Yükseltinin güneyden kuzeye doğru kademeli olarak arttığı görülmektedir. Toros dağ kuşağı kuzeyde bir duvar gibi yükselirken güneyde daha çok ova ve kıyı gibi bazı morfolojik birimler göze çarpmaktadır. Ayrıca bazı karstik şekiller ve vadilerde alanda yer almaktadır.

Araştırma alanında jeomorfolojik ve klimatolojik faktörler beşeri aktiviteleri derinden etkilemiştir. Akdeniz ikliminin etkilerinin bariz olarak görüldüğü güney bölümde tarım gelişme gösterirken endüstriyel ve ticari faaliyetlerde önem kazanmıştır. Burada yer şekillerinin sağlamış olduğu uygunluk gözden kaçırılmamalıdır. Öte yandan kuzeyde ise topoğrafya daha hasin bir görünüm sergilemekte bu da ekonomik faaliyetlerin güneyde ki faaliyetlerden farklılaşmasına yol açmıştır. Kuzey kesimlerde tarım daha kısıtlı olarak yapılırken hayvancılık ve yaylacılık faaliyetleri de ağırlık kazanmış durumdadır.

Güney kesimde Tarsus ovası arazi sınıflandırma kriterlerine göre 1. Sınıf arazi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu da tarım için çok elverişli ve geniş imkânlar sunmakta olup ürün çeşitliliğini artırmıştır. Burada sadece toprak tipi değil iklim şartları da optimum uygun koşullar sunmaktadır.

Taşkınlar araştırma sahası için ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Akdeniz ikliminden dolayı en yağışlı mevsim kışdır. Akdeniz kökenli aşırı nem yüklü maritim hava kütleleri özellikle aralık ayında yöreye aşırı yağışlar bırakmakta bu durum nehir yataklarında zaman zaman taşkınlara sebep olmakta ve bu da tarımsal etkinliklere ciddi zarar vermektedir.

Sahanın kuzeyinde geniş yer kaplayan plato ve dağlık alanlarda tarımsal üretim yeterli değildir. Bunun sonucu olarak kuru tarım yaygındır. Ayrıca nadaslı kuru tarımda başvurulan yöntemler arasındadır. Alanın bu bölümlerinde tarımın yerini hayvancılık özellikle de keçi yetiştiriciliği almıştır.

Kuzey kesimlerde eğimin giderek artması ve hayvancılık ile aşırı otlatma erozyonu tetiklemiştir.

Çalışma sahasında tarımsal üretim ile hayvancılığa ilişkin çözümler şunlardır:

- ✓ Tarsus Ovasında verimli tarım topraklarının yapılaşmaya kapanması,
- ✓ Tarsus Ovasında verimli tarım topraklarının sanayi tesislerinin yapımına kapatılması ve var olan sanayi ve depolama binalarının kaldırılması,

- ✓ Tarımsal üretimde kullanılan zirai ilaç, gübre, paketleme ürünleri, sera naylonlarının toprakları ve çevreye zarar vermeden kaldırılması veya geri dönüştürülmesi,
- ✓ Karsavran Mahallesinde III. sınıf araziye yapılan Çukurova Bölgesel Havalimanının yapımında yer seçiminin yanlış olduğu kabul edilip havalimanı çevresinde yapılaşmaya izin verilmemesi,
- ✓ Alifakı Mahallesinde III. sınıf araziye yapılan Tarsus Ceza ve İnfaz Kurumunun yer seçiminin yanlış olduğu kabul edilip, çevresinde yapılaşmaya izin verilmemesi,
- ✓ Sahanın kuzeyindeki plato yüzeyinde sulanamayan arazilerin sulanabilmesi için devam eden projelerin hızlandırılması ve Tarsus Ovasında açık sistemle yapılan sulama kanallarının kapalı sisteme çevrilmesi,
- ✓ Sahanın kuzeyindeki dağlık ve palto bölgelerinde yer alan kırsal kalkınma projelerinin yapılması,
- ✓ Tarımsal ürünlerin pazarlanması için Gıda Organize Sanayi Bölgesinin kurulmasının desteklenmesi,
- ✓ Tarsus Ovasında ekonomik getirisi yüksek olan örtü altı meyveciliğin (muz, çilek, nektarin, şeftali) desteklenmesi,
- ✓ Çiçekçilik ve fide sektörünün desteklenmesi,

Sonuç olarak araştırma sahasında jeomorfolojik faktörler ve iklim ilişkisi arazi kullanımının ana hatlarını belirlemiştir. Sahanın güney kısımlarında etkili olan karakteristik Akdeniz İklimi ve alüvyal arazi verimli tarımsal aktivitelerin gelişmesine katkı sağlarken, kuzey kesimlerde dağlık ve engebeli topoğrafya tarımda verimin azalmasına buna karşılık hayvancılık faaliyetlerinin artmasına neden olmuştur. Bunlara ek olarak sahanın güney kesimlerinde iklimin ve toprak yapısının uygun olmasına rağmen bazı sosyo-ekonomik nedenlerden ötürü bazı alanlarda yanlış arazi kullanımı da söz konusudur.

KAYNAKÇA

1. Atalay, İ., (1988). Toros Dağlarında Karstlaşma ve Karstik Alanların Ekolojisi, TJD Jeomorfoloji Dergisi, (16): 1-9.
2. Atalay, İ. (1987a). Sedir (Cedrus Libani, A. Rich) Ormanlarının Yayılış Gösterdiği Alanlar ve Yakın Çevresinin Genel Ekolojik Özellikleri ile Sedir Tohum Transfer Rejyonlaması, Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü Yayını, Genel No: 663, Seri No: 61, s.160-167, Ankara.
3. Atalay, İ., (1989). Toprak Coğrafyası, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:8, İzmir.
4. Atalay, İ., & Gündüzoğlu, A. G. (2015). Türkiye'nin Ekolojik Koşullarına Göre Arazi Kabiliyet Sınıflandırılması, İzmir.
5. Bozlak, A., (2008)., Tarsus'un (Mersin) Beşeri ve Ekonomik Coğrafya Özellikleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
6. Canlı, H., (2007). Emirdağ Havzası ve Çevresinde Doğa Ortam ile İnsan Arasındaki İlişkiler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
7. Dinç, A., (2009). Tarsus Çayı Havzası'nın Coğrafi Etüdü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
8. Ege, İ., (2008). Bolkar Dağları'nın Doğu Kesiminde Jeomorfolojik Birimler Üzerinde Arazi Kullanımı, Ankara Üniversitesi, Ankara.
9. Erinç, S. (1953). Çukurova'nın Alüvyal Morfolojisi Hakkında, İstanbul Üniversitesi, Coğrafya Enstitüsü Dergisi, (3-4):49-159.
10. Erinç, S. (2000). Jeomorfoloji I, 5. Basım, Der Yayınları, İstanbul.
11. Erinç, S. (2001). Jeomorfoloji II, 3. Basım, Der Yayınları, İstanbul.
12. Erol, O., (1988). Çukurova'da Kalış Tipleri, Ankara Üniversitesi, DTCE Fakültesi Dergisi, (11):9-13.
13. Gülersoy, A. E., vd. (2014). "Tarsus Şehrinin Alansal Gelişimine (1985-201) Ekolojik Bakış", Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic 9(2): 741-759.
14. Hocaoglu, B., (2004), Tarsus ve Çevresinin Fiziki Coğrafyası, Ege Üniversitesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.

- 15.Kıncal, C., (2006). Arazi Kullanımına Yönelik Çalışmalarda Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS)'nin Kullanılması, 4. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, Fatih Üniversitesi, İstanbul.
- 16.Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Mersin İli Arazi Varlığı, (1996). Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayınları.
- 17.Malkoç, F., Türkiye Cumhuriyeti Orman ve Su İşleri Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, İşletme ve Bakım Dairesi Başkanlığı, Taşkın Maksatlı Barajların İşletme Politikalarının Belirlenmesinde Berdan Barajı Örneği.
- 18.Özçağlar, A., Arazi Kullanımı (Land Use) Ders Notları.
- 19.Özdemir, M. A., Tonbul, S., (1995). “Şiro (Örmeli) Çayı Havzası ve Yakın Çevresinde (Malatya'nın Güneydoğusu) Arazi Kullanımı, Sorunları ve Öneriler”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (1-2):145-172.
- 20.Özdemir, M. A., Sunkar, M., (2003). Keban Çayı Havzasında (Elazığ) Doğal Ortam ve İnsan İlişkileri, Sosyal Bilimler Dergisi, s.129-146.
- 21.Özdemir, M. A., Sunkar, M., (2005). Çelikhan Ovası (Adıyaman) ve Yakın Çevresinde Doğal Ortam İnsan İlişkileri, Doğu Coğrafya Dergisi, (13): 151-186.
- 22.Özer, Z., (2007). “Berdan Ovası (Tarsus-Mersin-Mezitli) Çevresel Coğrafi Bilgi Sisteminin (CBS) Oluşturulması ve Modellenmesi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- 23.Şenkul, Ç., (2006). İscehisar Çayı Havza Yönetimi ve Doğal Ortam İlişkileri, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- 24.Tarsus Kaymakamlığı İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2014 Yılı Faaliyet Raporu.
- 25.Taş, B., Yakar, M., (2010). “Afyonkarahisar İlinde Yükselti Basamaklarına Göre Arazi Kullanımı”, Coğrafi Bilimler Dergisi, (8): 57-76.
- 26.Tatar, S., (2016). “Çivril Ovası ve Yakın Çevresinde Arazi Kullanımı”, Doktora tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.